

TAKİ İLE İLGİLİ SORULAR- CEVAPLAR (1)

1. TEDAVİ AMAÇLI KULLANIM İZNİ (TAKİ, TUE) NEDİR?

Sporcular da, diğer tüm insanlar gibi, belirli ilaçları veya tedavileri almalarını gerektiren hastalıklara sahip olabilirler. Bir sporcunun hastalık veya sağlık sorununun tedavi edilmesini gerektiren ilaç veya yöntemin Yasaklı Liste’de yer alması durumunda, Tedavi Amaçlı Kullanım İzni (TAKİ) sporcuya, gerekli ilacı veya yöntemi kullanma yetkisi vermektedir. TAKİ’ler, koşulları, paydaş sorumluluklarını ve TAKİ sürecini özetleyen bir belge olan Tedavi Amaçlı Kullanım İzni Uluslararası Standardı’na (ISTUE) göre verilmektedir.

2. SPORCULAR TAKİ İÇİN NE YAPACAKLARDIR?

Sporcular için işlemler oldukça basittir. Her sporcu şunları yapmalıdır;

- İlgili Uluslararası Federasyon’a (IF) veya Ulusal Dopingle Mücadele Kuruluşu’na (NADO) başvurunuz (hangisi geçerli ise) ve TAKİ başvuru süreci hakkında bilgi isteyiniz. Uygulama genellikle Dopingle Mücadele Yönetim Sistemi (ADAMS) aracılığıyla veya bir basılı form kullanılarak gönderilmektedir.
- Hekiminizin TAKİ Başvuru Formu’nu doldurup imzalamasını sağlayınız ve gerekli destekleyici belgeleri hazırlayınız; onay için Uluslararası Federasyon veya Ulusal Dopingle Mücadele Kurumu’na (hangisi geçerliyse) iletiniz. Sporcuların TAKİ başvurusunu, sportif bir etkinliğe katılmadan en az 30 gün önce ilgili kuruma teslim etmesi gerekmektedir.

TAKİ başvurusuyla ilgili ipuçları;

- Form, ADAMS üzerinden veya büyük harflerle yazılan el yazısı ile doldurulmalıdır. Form okunaklı değilse, eksik sayılmakta ve sporcuya iade edilmektedir.
- Formu faksliyorsanız, gerekli tüm belgeleri eklediğinizden ve belgelerin bir kopyasını elinizde tuttuğunuzdan; gönderim veya alındı belgesinin bir kaydını aldığınızdan emin olunuz.
- TAKİ Komitesi’nin WADA belgelerine uygun bir karar vermesini sağlamak için, TAKİ başvurunuzun tüm tıbbi bilgiler, testler, laboratuvar sonuçları, görüntüleme çalışmaları (MR vb. gibi), klinik bilgiler ile eksiksiz olduğundan emin olunuz. ADAMS’ta yer alan Teşhis Bilgileri sekmesine, yasaklanmış yöntem veya maddenin kullanım iznini desteklemek amacıyla tüm tıbbi bilgilerinizi yükleyiniz.
- Her zaman tüm tıbbi bilgilerinizin bir kopyasını, özellikle de laboratuvar sonuçları, görüntüleme çalışmaları ve doktor notları ile birlikte ilk tanıyı saklayınız.

3. TAKİ VERMEK İÇİN KRİTERLER NELERDİR?

Kriterler şunlardır:

- Sporcu yasaklanmış madde veya metodu kullanmadığı takdirde önemli sağlık sorunları yaşama riski ile karşı karşıya olmalıdır;
- Maddenin tedavi amacıyla kullanımı, önemli bir sportif performans artışı sağlamamalıdır;
- Yasaklanmış madde veya yöntemin kullanımından başka alternatif bir tedavi yolu olmamalıdır;
- Yasaklı madde veya metot kullanılarak tedavi edilecek olan hastalık, daha önceden TAKİ alınmadan kullanılan ve yasak olan madde veya yöntemin yol açtığı bir sağlık sorunu olmamalıdır.

TUE’nin verilebilmesi için dört kriterin de yerine getirilmesi gerekmektedir.

4. HANGİ KURUMLAR TAKİ VERMEYE YETKİLİDİR?

Tüm Uluslararası Federasyonlar, Ulusal Dopingle Mücadele Kurumları ve Büyük Turnuva Düzenleyicileri (IOC gibi), belgelenmiş tıbbi şartlara sahip sporcuların TAKİ talep edebilecekleri ve bu tür bir talebin bağımsız doktorlardan oluşan Tedavi Amaçlı Kullanım İzni Komitesi (TUEC) adı verilen grup tarafından uygun şekilde ele alındığı net bir süreçle sahip olmalıdırlar. Başvuru bilgilerini, kendi web sitelerinde göze çarpan bir yere koyarak bu sürecin ayrıntılarını yayınlamalıdırlar. Uluslararası Federasyonlar ve Ulusal Dopingle Mücadele Kurumları, TAKİ Komiteleri aracılığıyla, bu tür başvuruların kabul edilmesi veya reddedilmesinden sorumludurlar.

5. ULUSLARARASI DÜZEYDEKİ BİR SPORCU TAKİ BAŞVURUSUNU NEREYE YAPACAKTIR?

Uluslararası düzeyde bir sporcuysanız veya Uluslararası Federasyon tarafından verilen bir TAKİ'nin gerekli olduğu uluslararası bir etkinliğe girecekseniz; başvurunuzu, bu talepleri kabul etmek ve TAKİ'leri vermekle yükümlü olan Uluslararası Federasyona göndermeniz gerekmektedir.

Büyük Turnuva Düzenleyicileri'nin (örn; IOC), önceden var olan TAKİ'leri otomatik olarak tanımları mümkündür, ancak sporcuların ihtiyaç duyması halinde yeni bir TAKİ almaları için bir mekanizmaya sahip olmaları gerekir. Bu tür etkinliklerde yarışan sporcular, yarışmaya katılmadan önce bu TAKİ'yi hızlı ve verimli bir şekilde alma becerisine sahip olmalıdır.

Sporcular, TAKİ başvurularını birden fazla kuruluşa göndermemelidir.

6. ULUSAL VEYA DAHA ALT DÜZEYDEKİ SPORCULAR TAKİ BAŞVURUSUNU NEREYE YAPACAKTIR?

Ulusal veya daha alt düzey bir sporcuysanız, TAKİ başvurunuzu Ulusal Dopingle Mücadele Kurumu'na (NADO) göndermelisiniz. Bununla birlikte, NADO, sporcunun ulusal seviyenin altında olduğunu ve bu nedenle başvuruyu dikkate almayı red ederse, sporcu bu yazışmaları devam ettirmeli ve yine de tüm tıbbi bilgileri toplamalı ve ihtiyaç olması halinde belgeleri sunmaya hazır olmalıdır.

TAKİ uygulamalarına yönelik özel protokoller, Büyük Turnuvalar sırasında geçerli olabilir. Bir Büyük Turnuva'ya katılacaksanız, bu etkinlik için TAKİ gönderim protokolünde herhangi bir değişiklik olup olmadığını Uluslararası Federasyon veya Ulusal Dopingle Mücadele Kurumu'na sormanız önerilmektedir. Büyük Turnuvalar, herhangi bir kıta, bölgesel veya başka bir uluslararası etkinlik için (örn; Uluslararası Olimpiyat Komitesi, Uluslararası Paralimpik Komite) yönetici organı olarak işlev gören uluslararası birçok spor kuruluşları tarafından düzenlenen yarışmaları içermektedir.

Eğer Ulusal Dopingle Mücadele Kurumu'nuz tarafından verilen TAKİ'niz varsa ve bu TAKİ Uluslararası Federasyon veya Büyük Turnuva Düzenleyicisi tarafından tanınmıyorsa, uluslararası düzeyde geçerli değildir. Böyle bir durumda uluslararası bir etkinliğe katılıyorsanız, Uluslararası Federasyon veya Büyük Turnuva Düzenleyicisi'nin TAKİ'nizi ISTUE'nin (Tedavi Amaçlı Kullanım İzni Uluslararası Standartları) 7.1 (a) numaralı maddesine göre otomatik olarak tanıyıp tanımadığı kontrol edilmelidir.

7. BÜYÜK TURNUVA DÜZENLEYİCİLERİ TAKİ VEREBİLİR Mİ?

Evet, ancak bu TAKİ'ler yalnızca ilgili turnuva süresi boyunca geçerlidir. Ulusal Dopingle Mücadele Kurumları veya Uluslararası Federasyonlar tarafından verilen TAKİ'ler, bu etkinlik dışında da geçerli olmasına rağmen, Büyük Turnuva Düzenleyicisi tarafından tanınmıyorsa, ilgili turnuva için geçerli değildir.

Kaya Livanelioğlu